

NA -
PAASHAJE'ERA

NA -
PAASHAJE'ERA

Cartilla en el Idioma Guajira

Por Winfield Lawrence Buckman

Organizada por Frances de Buckman

Ilustrada por Wallace Cason

South America Mission

Agradecimiento especial a la
Pareja Mansen de ILV, quien
otorgó permiso del uso de su
material a nuestra discreción.

*Revised
Typesetting*

a a a a
aa aa aa
a'a a'a a'a a
Aa Aa Aa

Antisi
pia.

2

a a a a
aa aa aa
a'a a'a a'a
Aa Aa Aa

3

a aa a'a
na naa na'a
Na Naa Na'a

Aa na
Aana

Aana, na.
Na, Aana. Aa.

an An

Aana, na.

anaa Aana
a'anaa na'anaa

a aa a'a
na naa na'a
Na Naa Na'a

Aa na
Aana

Aana, na.
Na, Aana. Aa.

an An

Aana, na

anaa Aana
a'anaa na'anaa

ta	taa	ta'a
Ta	Taa	Ta'a
Aa	naa	a'a
ta'ata	na'ata	ta'ata

Taata, na.

Aana, na.

Na, Taata.

Anaa, Taata.

Anaa, Aana.

Na, Aana.

an		ta
na	a'ataa	at

ta taa ta'a
 Ta Taa Ta'a
 naa a'a Aa
 ta'ata na'ata

Taata, na.
 Aana, na.
 Na, Taata.
 Anaa, Taata.
 Anaa, Aana.
 Na, Aana.

an ta
 na a'ataa at

ana

nan

an

nataa

nanta

nan

tan

nat

tat

Anaa, Taata.

Anaa, Aana.

Na, Aana.

Taata, na.

antaa

nanta

taat

a'ataa

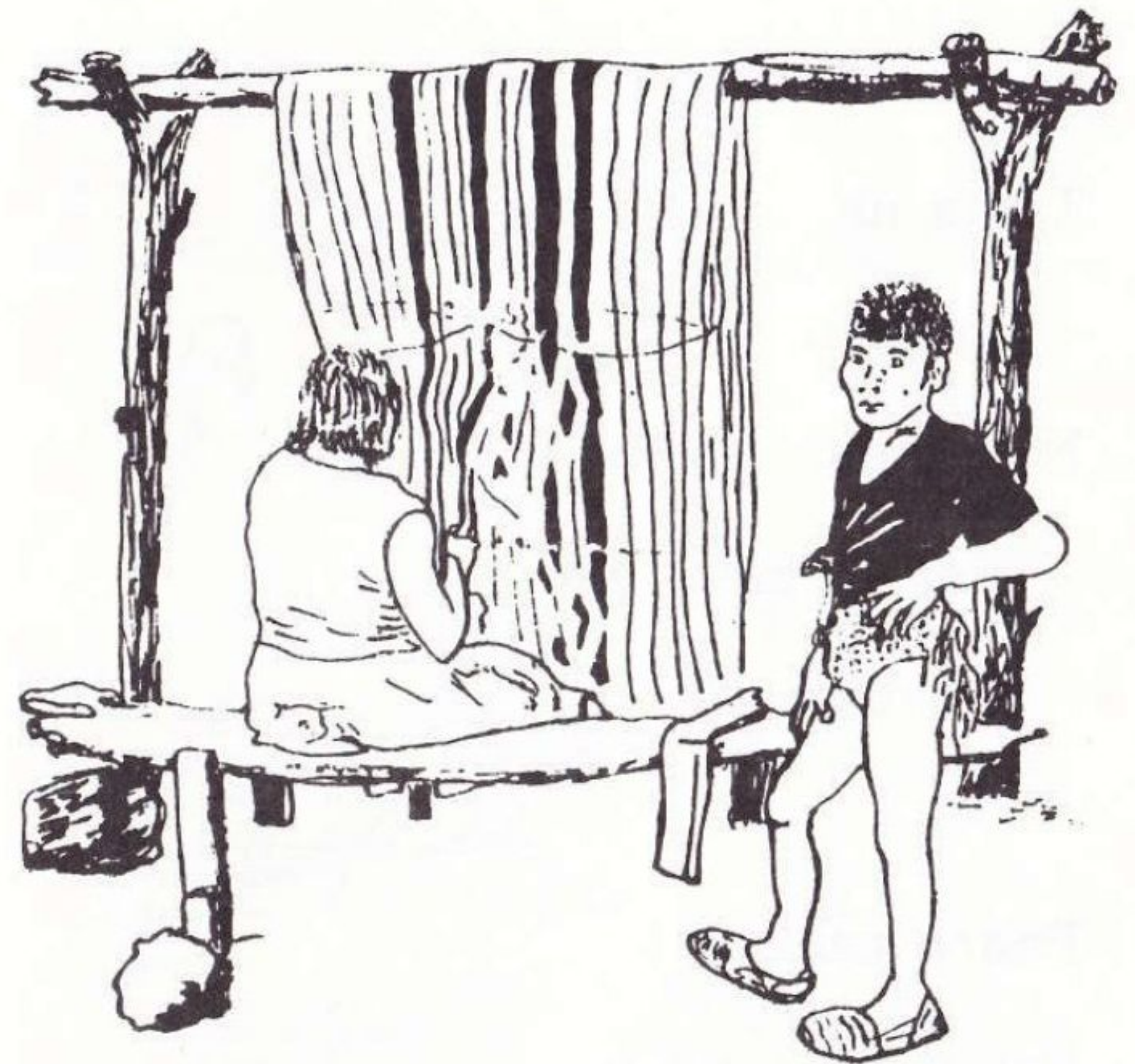
ta'ataa

na'ataa

nanta

nataa

na nan an
 antaa nanta
 nan tan
 nat tat

a'anaa

pa	paa	pa'a
aa	taa	naa
paapa		anaa
antaa	aapaa	paa'a
paata		pa'ata

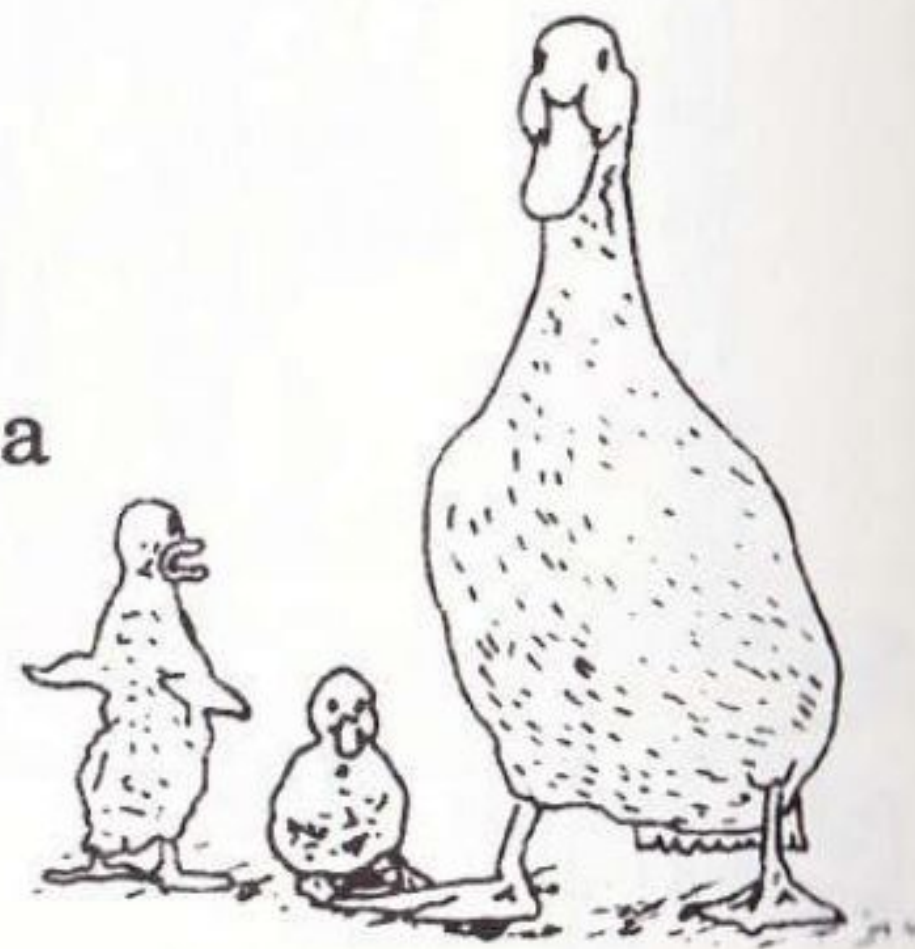
Taata, na

paata.

Na, Aana.

at pa naa

atpanaa

Paapa paata.

Paapa atpanaa.

pa paa pa'a
aa taa naa
paapa anaa
antaa aapaa paa'a
paata pa'ata

Taata, na paata.

Na, Aana.

at pa naa
atpanaa pan
Paapa paata.
Paapa paa'a.
Paapa atpanaa.

	sa	saa	sa'a
	a'a	sa'a	taa
	na	sa	saa
	saasa		sasa
at	sat	an	san

santa

Anaa, Taata, sasa.

Anaa, Aana, sasa.

saasa		sasa
antaa		tanta
ta'anta		sa'ata
Sa	Saa	Sa'a

sa saa sa'a
a'a sa'a taa
na sa saa

saasa sasa
at sat an san
santa

Anaa, Taata, sasa.
Anaa, Aana, sasa.

saasa sasa
antaa tanta
ta'anta sa'ata
sa Saa Sa'a

i
sipi
sipana
asisi
ni'ini

ii
sipina
pipina
aapaasi
nintapa
nipi

ii
pita
nita
nata
sita

Sitisi nitina Taata.
Sitisi sitina Aana.

Sitisi sisa'a
Aana.
Sitisi nisa'a
Taata.
¿Sitisi pisa'a?
Aana.
Aa, sitisi
tasa'a.
Taata, ¿sitisi
pisa'a?
Aa, sitisi tasa'a.

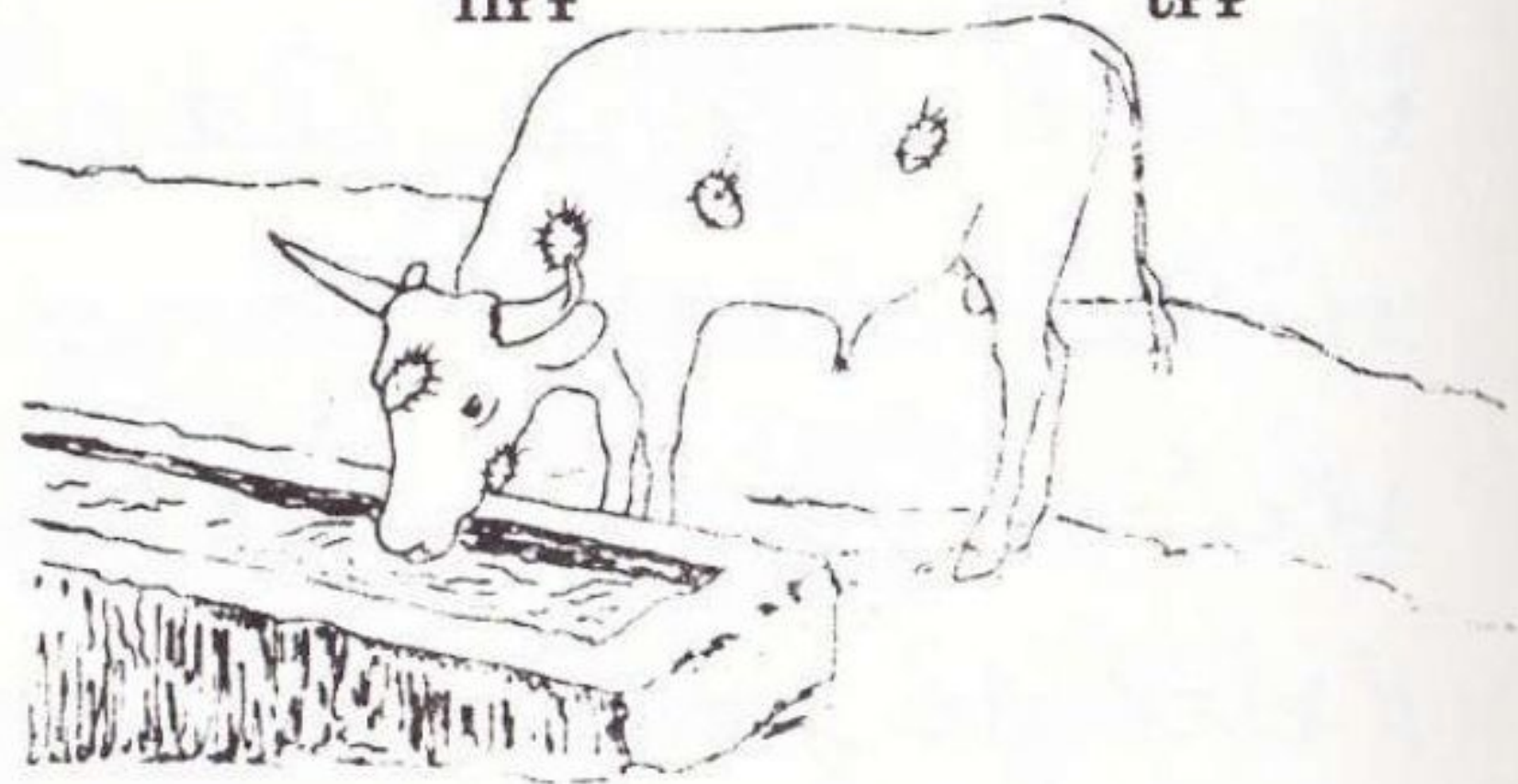
ni	ni	ni'i	ti	ti	ti'i
pi	pi	pi'i	si	si	si'i

nipanapa Taata
sipanapa Aana
tapanapa

*Sitisi nitina Taata.
Sitisi sitina Aana.
Sitisi sisa'a Aana.
Sitisi nisa'a Taata.
¿Sitisi pisa'a? Aana.
Aa, sitisi tasa'a.
Taata, ¿sitisi pisa'a?
Aa, sitisi tasa'a.*

*nipanapa Taata
sipanapa Aana
tapanapa*

i	iï	ii
tï	tïï	sï
nïï	nïïï	tïïï

Anasi tï paa'a.

Anasi tï atpanaa.

Antisi Aana.

Antisi tï paa'a.

Taata, antisi Aana.

Sitisi sita Aana.

Sitisi nita Taata.

Sitisi nisapi Taata.

→ Taata, ¿sitisi pisapi?

Aa, sitisi tasapi.

Aana, ¿sitisi nisapi Taata?

Aa, sitisi nisapi.

Anasi tï paa'a.
 Anasi tï atpanaa.
 Antisi Aana.
 Antisi tï paa'a.
 Taata, antisi Aana.
 Sitisi sita Aana.
 Sitisi nita Taata.
 Sitisi nisapi Taata.
 Taata, ¿sitisi pisapi?
 Aa, sitisi tasapi.
 Aana, ¿sitisi nisapi Taata?
 Aa, sitisi nisapi.

ii	i	i'i	nii	nai	pai
nia	sai	sii	pai	tai	pai
nai		sinain		anain	
tanain		aipaa'a		aippia	

Anasi nipia Taata.	Aisi nai Taata.
Aisi nitina Taata.	Aisi nisa'a.
Antisi nii Taata.	-Antisi pia.-
Na, Taata, pisiin.	
Aisi sa'in nii Taata.	¿Anasi pia?
Na, Aana, pisiin.	
¿Aisi pitina? Aana.	Aa, aisi tatina.
¿Aisi na'in Taata?	Aa, aisi na'in.
Antisi Aana.	
¿Antisi pia? Aana.	Aa, antisi.
Aisi nisapi Taata.	¿Aisi pisapi?
Aisi nitina Taata.	Nipanapa Taata.
Anasi sii.	Anasi nittia Taata.

Asi'itsi Aana.

Anasi nipia Taata.
 Aisi nai Taata.
 Aisi nitina Taata.
 Aisi nisa'a.
 Antisi nii Taata.
 - Antisi pia. -
 Na, Taata, pisiin.
 Aisi sa'in nii Taata.
 ¿Anasi pia?
 Na, Aana, pisiin.
 ¿Aisi pitina? Aana. Aa.
 ¿Aisi sa'in pii? Aa.
 ¿Aisi na'in Taata? Aa.
 Antisi Aana.
 ¿Antisi pia? Aana. Aa.
 Aisi nisapi Taata.
 Aisi nitina Taata.
 Anasi sii.
 Anasi nittia Taata.
 Asi'itsi Aana.

ma maa ma'a
 mi mĩi mi'i
 mi mii mi'i
 an man at mat in min
 ain main iin miin

maa simaa tamaa namaa
 amaa misi ama nima

Ma niimiin!
 Ma tamiin!
 Ma simiin!

Antisi Aana nima Taata.

simiin namiin sintiin

Anasi ma'i tia?

Aa, anasi ma'i.

Mainma paa'a sasa. Mainma ma.

sintiin	mantiin	mainma
sinainmiin	tama'ana	ama'ana
nima'ana	nama'ana	amiin
tamiin	niimiin	simiin

*maa simaa tamaa namaa
 amaa misti ama nima
 mantiinsat*

iMa niimiin!

iMa tamiin!

iMa simiin!

Antisi Aana nima Taata.

iAnasi ma'i tia?

Aa, anasi ma'i.

Mainma paa'a sasa.

Mainma ma.

ra raa ra'a

rii ri ri'i

ri ri'i rii

 sii rii

miiin siin riin miin

naapiriin pirapá

niriin piriin nirapá

Naapiriin nia simiin.

Niriin Aana Taata.

Paapa tamiin tira.

Irasi pan.

Sita mirit tira.

Niriin nipia Taata.

¿Piriin nipia Taata? Aa.

Paapa tamiin rii.

¿Piriin irama sasa?

it rit

iin riin

Niriin tira.

ra raa ra'a

rii ri ri'i

ri ri'i rii

naapiriin pirapá

niriin piriin nirapá

Naapiriin nia simiin.

Niriin Aana Taata.

Paapa tamiin tira.

Irasi pan.

Sita mirit tira.

Niriin nipia Taata.

¿Piriin nipia Taata? Aa.

Paapa tamiin rii.

¿Piriin irama sasa?

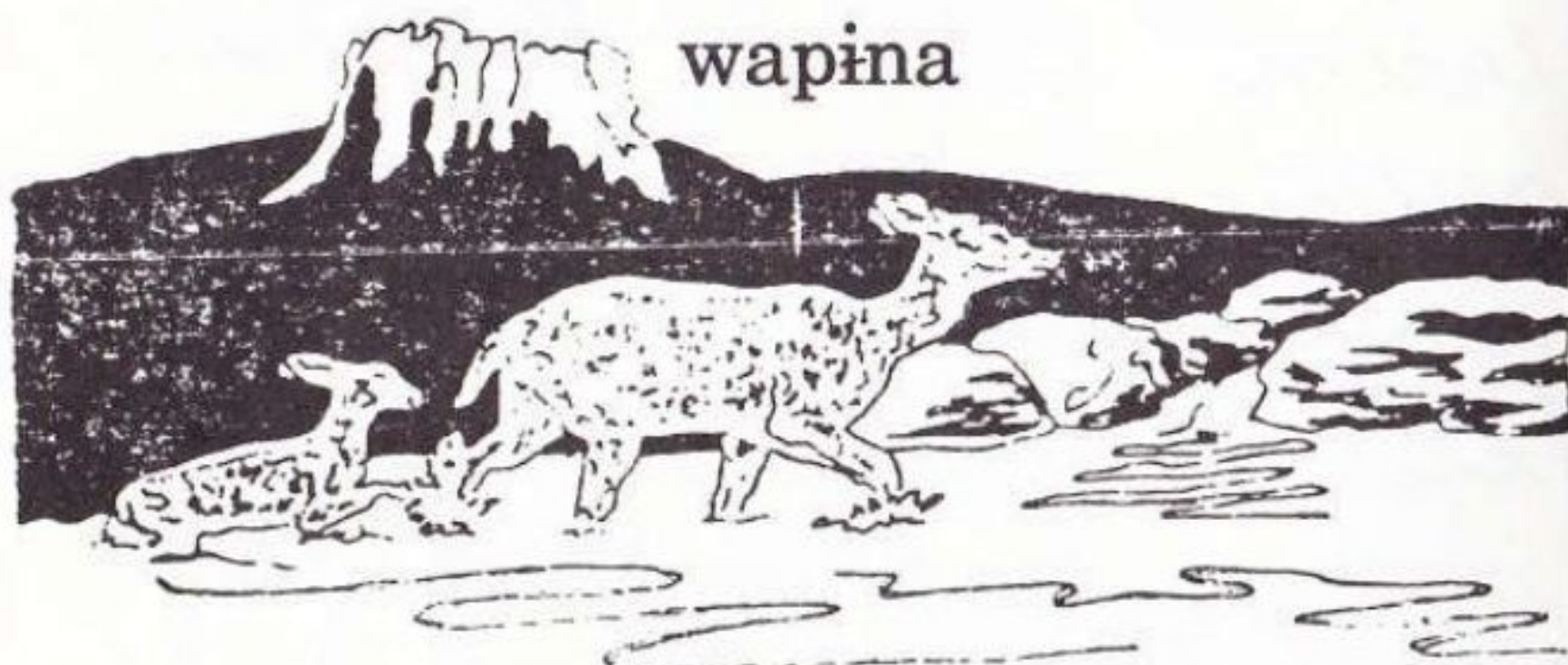
Niriin tira.

wa	waa	wa'a
wi	wii	wi'i
wi	wii	wi'i

an	at	in	iin	iin
wan	wat	win	wiin	wiin

wai wii wiin
 wa'in iwana wiitna
 waapinaa wainma wamiin

wapina

¿Piriin piamasi irama waapinaa?
 Wattasi ma'i ti iwana.
 Waraittisi Aana nimaa Tawi.
 Wiittisi ma'i ma sitima wiin.
 Nirin wii Tawi.
 ¿Piriin wii iipinaa?

*wa'in wainma
 waapinaa wiitnaa
 iwana wamiin
 wapina*

*¿ Pirtin piamasi
 irama waapinaa?
 Wattasi ma'i ti iwana.
 Waraittisi Aana
 nimaa Tawi.
 Wiittisi ma'i ma
 sitima wiin.
 Nirin wii Tawi.
 ¿ Pirtin wii iipinaa?*

ja	jaa	ja'a
j̄i	j̄ii	j̄ii
ji	jii	ji'i

an	at	in	it	it	iin
jan	jat	jin	j̄it	jit	j̄iin

jam jama'a jamisi asajia
 ja'isi jati najati najapi
 jasai pajapi sajapi pisaaja
 nipinaj̄iin tat̄ijain apinaj̄isi
 apantajaasi ajaait̄isi saainjain
 wajapi wat̄ijain sis̄injati
 sis̄aaj̄iin wasaaj̄iin
 sis̄awaj̄iin wasawaj̄iin
 nintanaj̄iin sintanaj̄iin
 ajaait̄isi aainjaa aainjasi

Ja'isi ma'í sita Aana.

A'anisi s̄ii nii Tawi.

Ja'isi ma'í nita Tawi.

Aisi jam. Anasi jama'a.

Jawatsi ma'í jasai.

Apantajaasi ti iwana.

Ajaait̄isi w̄iin Aana.

Aisi ma'í sajapi Aana.

¿Aisi pajapi? Tawi.

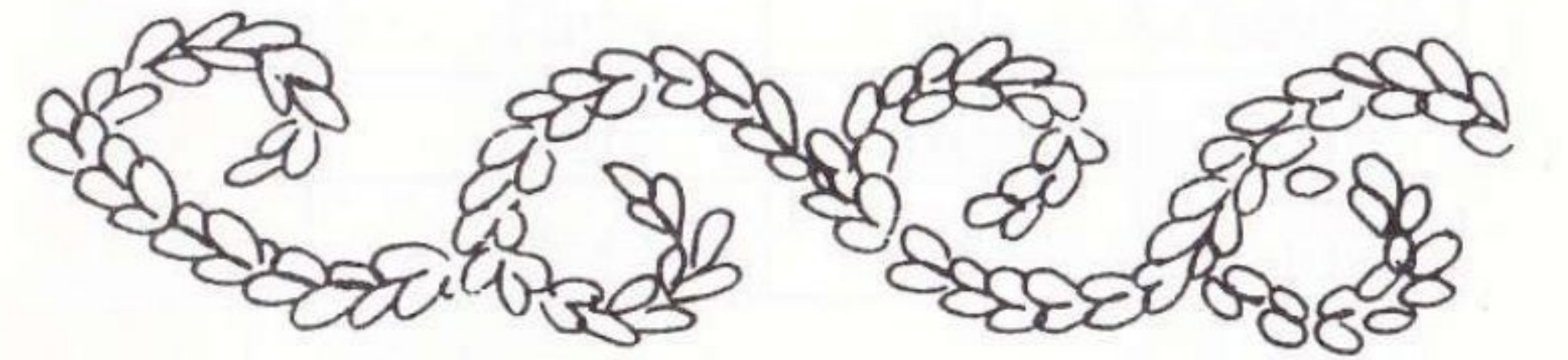
Aa, aisi ma'í tajapi.

s̄isaaj̄iin wasaaj̄iin
 s̄isawaj̄iin wasawaj̄iin
 nintanaj̄iin sintanaj̄iin
 ajaait̄isi aainjasi
 aainjaa

Ja'isi ma'í sita Aana.
 A'anisi s̄ii nii Tawi.
 Ja'isi ma'í nita Tawi.
 Aisi jam.
 Anasi jama'a.
 Jawatsi ma'í jasai.
 Apantajaasi ti iwana.
 Ajaait̄isi w̄iin Aana.
 Aisi ma'í sajapi Aana.
 ¿Aisi pajapi? Tawi.
 Aa, aisi ma'í tajapi.

Aisi jam simiin nii Tawi.
 -Aisi jam nimin Taata. - misi Aana.
 Ajaattisi wiin Aana.
 Aappaasi Aana jasai.
 Asaajisi wiin nii Tawi.
 Apantajaasi atpanaa.
 Nisawajin Tawi.
 Antisi Aana nimaajat Tawi.
 Ja'ijaasi pan.
 Jijisi ma'i Aana.
 Jijishi jintii.
 Aisi ma'i najapi Tawi.
 Nipinajin wainma wiiri Tawi.
 Nipinajin ai, nipinajin waana.

Ajaattisi wiin Aana.

shaa	sha	sha'a
shī	shīi	shī'i
shi	shii	shi'i
		shiin

anasi	anashi	shii
ishisi	shiimāin	shiriin
aashajashi	ashaja	tashii
ashaitishi	nishi	tishi

antishi	ashapajaashi
awataashi	sisiinjati
sisawajin	shia
shawatin	washiiri
shipia	ashijawaa
apinajishi	ashijaasi
asaajisi	asaajishi
awaatisi	awaatishi
jaishi	ja'ishi

sha'atsi

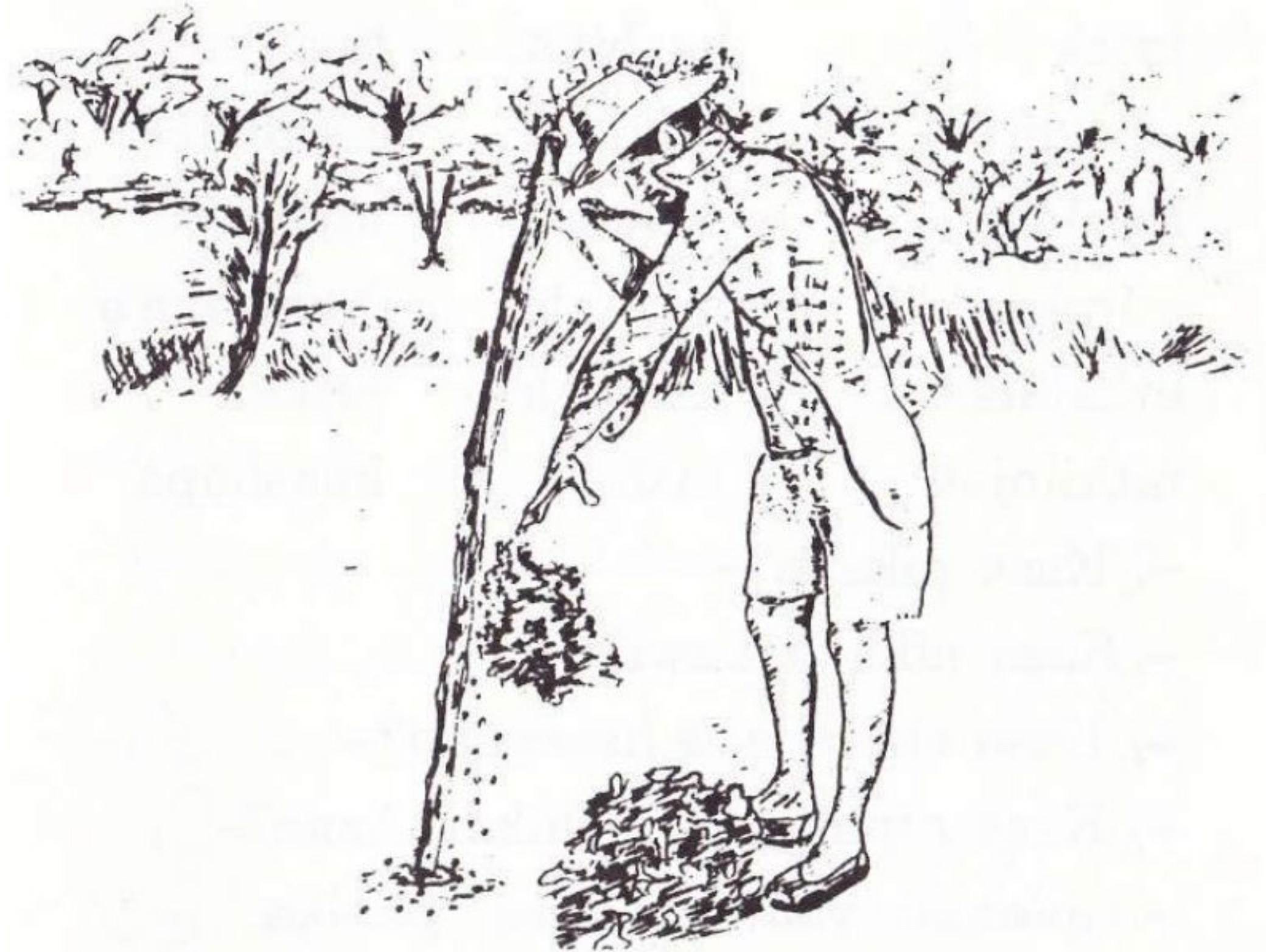
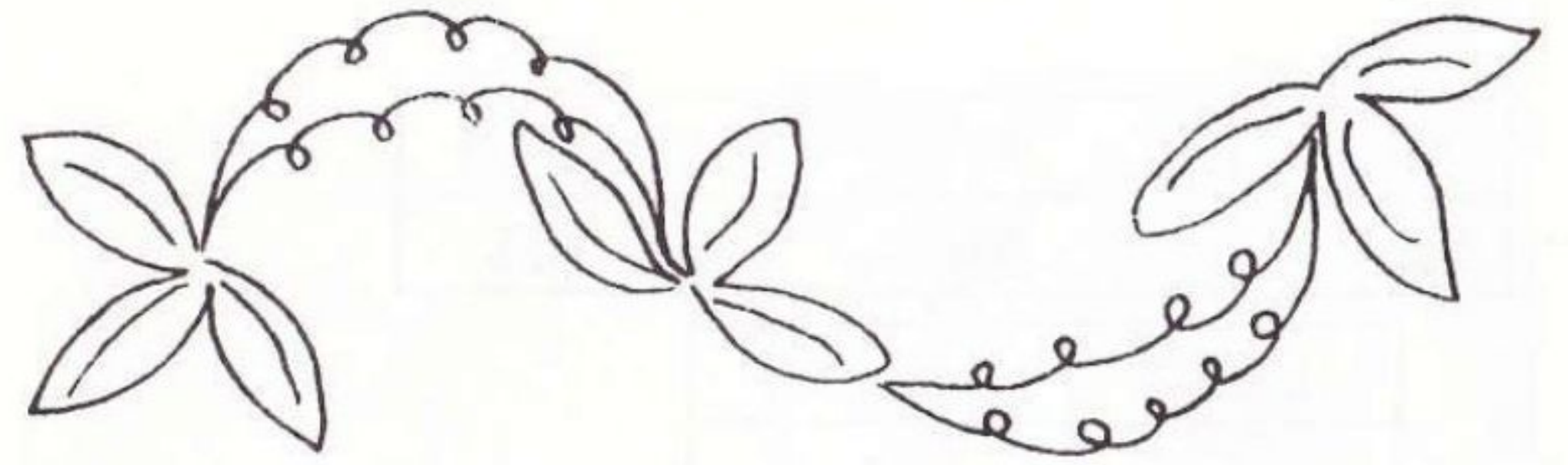
Sha'atsi shiitain Aana.

<i>anasi</i>	<i>ashaja</i>
<i>ishisi</i>	<i>nishi</i>
<i>aashajashi</i>	<i>shii</i>
<i>ashaitishi</i>	<i>shirrin</i>
<i>anashi</i>	<i>tashii</i>
<i>shiimāin</i>	<i>tishi</i>

<i>antishi</i>	<i>ashapajaashi</i>
<i>awataashi</i>	<i>sisiinjati</i>
<i>sisawajin</i>	<i>shia</i>
<i>shawatin</i>	<i>washiiri</i>
<i>shipia</i>	<i>ashijawaa</i>
<i>apinajishi</i>	<i>ashijaasi</i>
<i>asaajisi</i>	<i>asaajishi</i>
<i>awaatisi</i>	<i>awaatishi</i>
<i>jaishi</i>	<i>ja'ishi</i>
	<i>sha'atsi</i>

Sha'atsi shiitain Aana.

Aashajasi Aana simaa shii.
 Nishajjin Tawi simiin nii.
 Ashaittishi Tawi simaa iwana.
 Ashijaasi Aana simaa shii.
 Ashapajaashi Tawi sinain
 ? ashaittaajawa.
 Anashi ma'í Tawi.
 ? Atijashi nia ashajaa.
 Ajaaittisi wiin Aana.
 Jawatsi ma'í tia.
 Ishisi ma'í ti wiin, masiinsai Tawi.
 Apinajishi Tawi nima Taata.
 Waraittisi Aana nima sishi.
 Aainjasi sii shii Maria.
 Aainjasi tia nimin sishi.
 Shiimin tia.

*Apinajishi Tawi
 nima Taata.*

ka	kaa	ka'a
kä	kii	ki'i

kan	kat
kän	kit
käin	jak

nikäin	kintisi	atkaashi
tajak	kashikai	tashikai
atkishi	sishikai	pishikai
kashaasi	kaasha	nikäinjati
piirakaa	anakaja	kasiwana'o
atkajinaa	kalekale	nitkäin
nitkäinjati	tashi	kaashapa

-¿ Kasa pikaka?-

-¿ Kasa nikaka Tawi?-

-¿ Kasa shikaka ti kaaraikat?-

-¿ Kasa nipinajaka sishikai Aana?-

-Nipinajäin wainma kasa, misika paapa, ai, maiki, jaishi, wiiri, waana. -

Shikäin kalekale waana.

nikäin
tajak
atkishi
kashaasi
piirakaa
atkajinaa
nitkäinjati
kintisi
kashikai
sishikai

kaasha
anakaja
atkaashi
tashi

-¿ Kasa pikaka?
-¿ Kasa nikaka Tawi? -
-¿ Kasa shikaka ti kaaraikat?
-¿ Kasa nipinajaka sishikai Aana? -
-Nipinajäin wainma kasa, misika paapa, ai, maiki, jaishi, wiiri, waana. -
Shikäin kalekale waana.

-¿ Kasa saainjaka ti paa'akat? -

-Kintisi shia. -

-¿ Jamisi sinain kintiin shia? -

-Ekaasi. -

-¿ Misika shikajia paa'a ti iramakat? -

-Aa. Misika shikajia paa'a ti iramakat. -

Ipinashi ma'i amakai.

Aisi ma'i najapi Tawi sika shikiin shia kasipa.

- Oktisi atpanaa sika tajati, - mishi Tawi.

Shikiinjati Maria.

- ¡Kapishi amakai sika nipi! -

Shiriin kashikai Aana.

-¿ Piriin kashikai Tawi wanaa tamaa? -

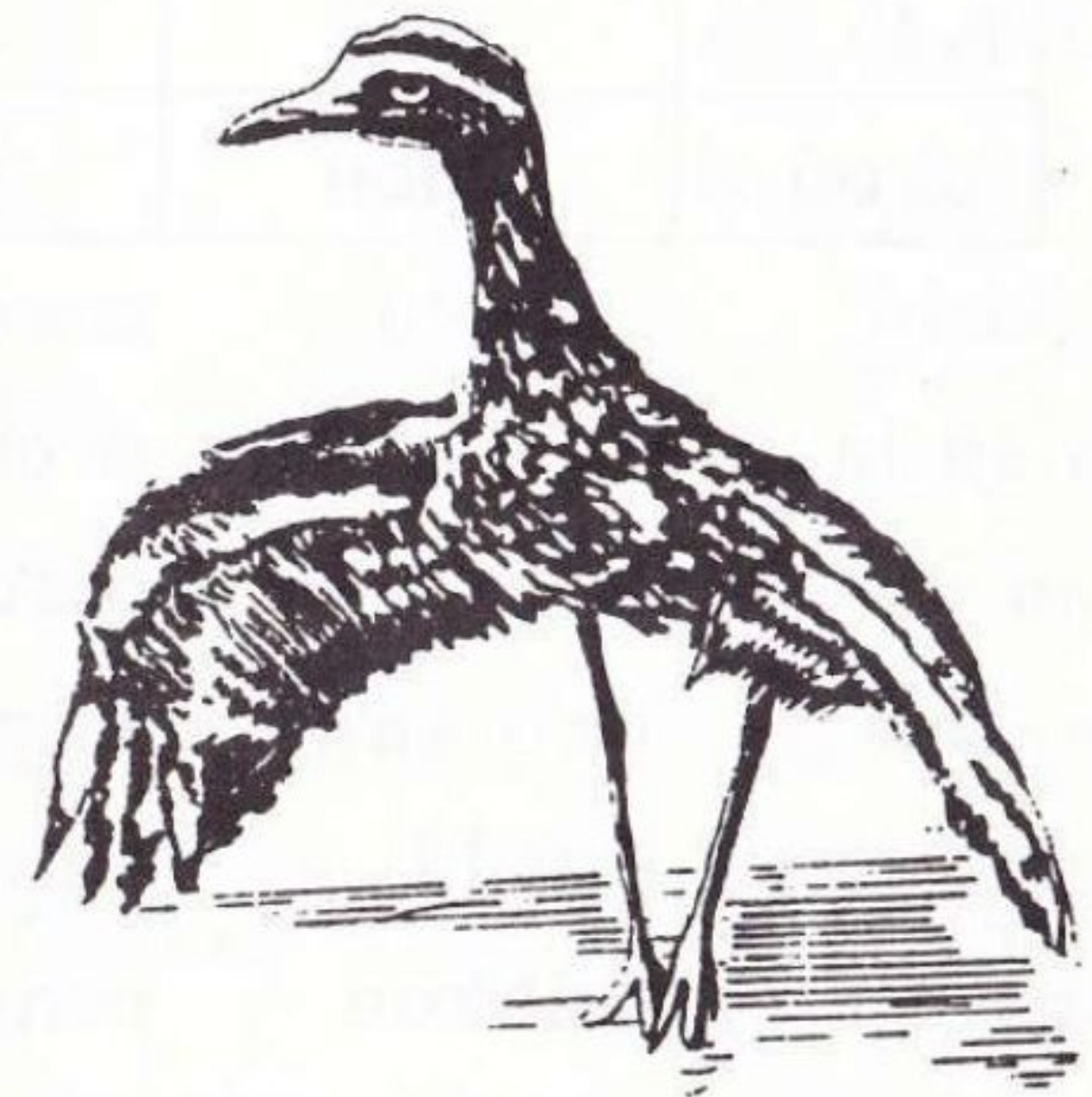
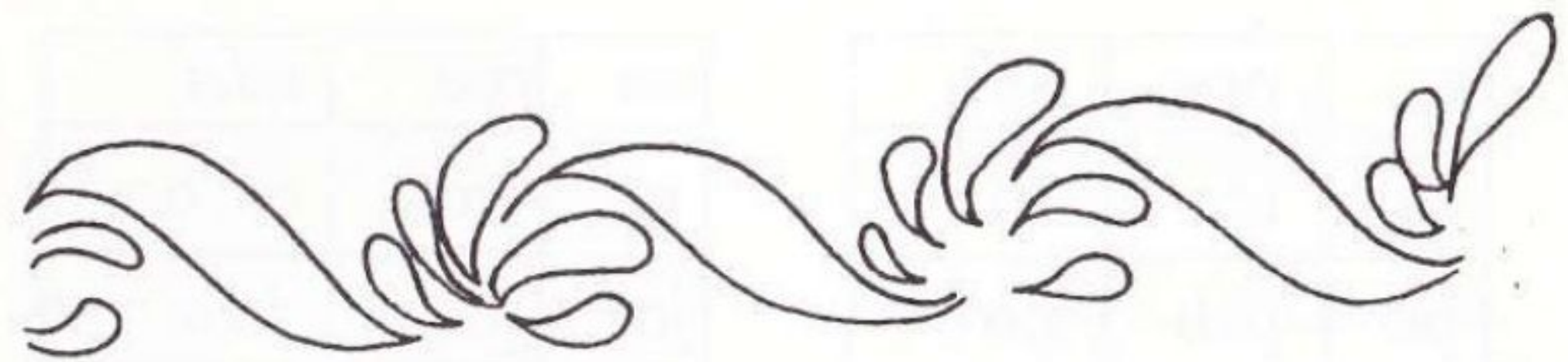
Shikiin wii ti kaaraikat.

Kapisi ti kaarai sika sitina.

Atkishi kaarai Tawi.

Kama' anashi Tawi apiniinsi paa'a kanatat.

- Atijishi nishi Tawi. - akijaa.

*Kapisi ti kaarai
sika sitina.*

no	noo	no'o
to	too	to'o
po	poo	po'o
so	soo	so'o
mo	moo	mo'o

ro	roo	ro'o
wo	woo	wo'o
jo	joo	jo'o
sho	shoo	sho'o
ko	koo	ko'o

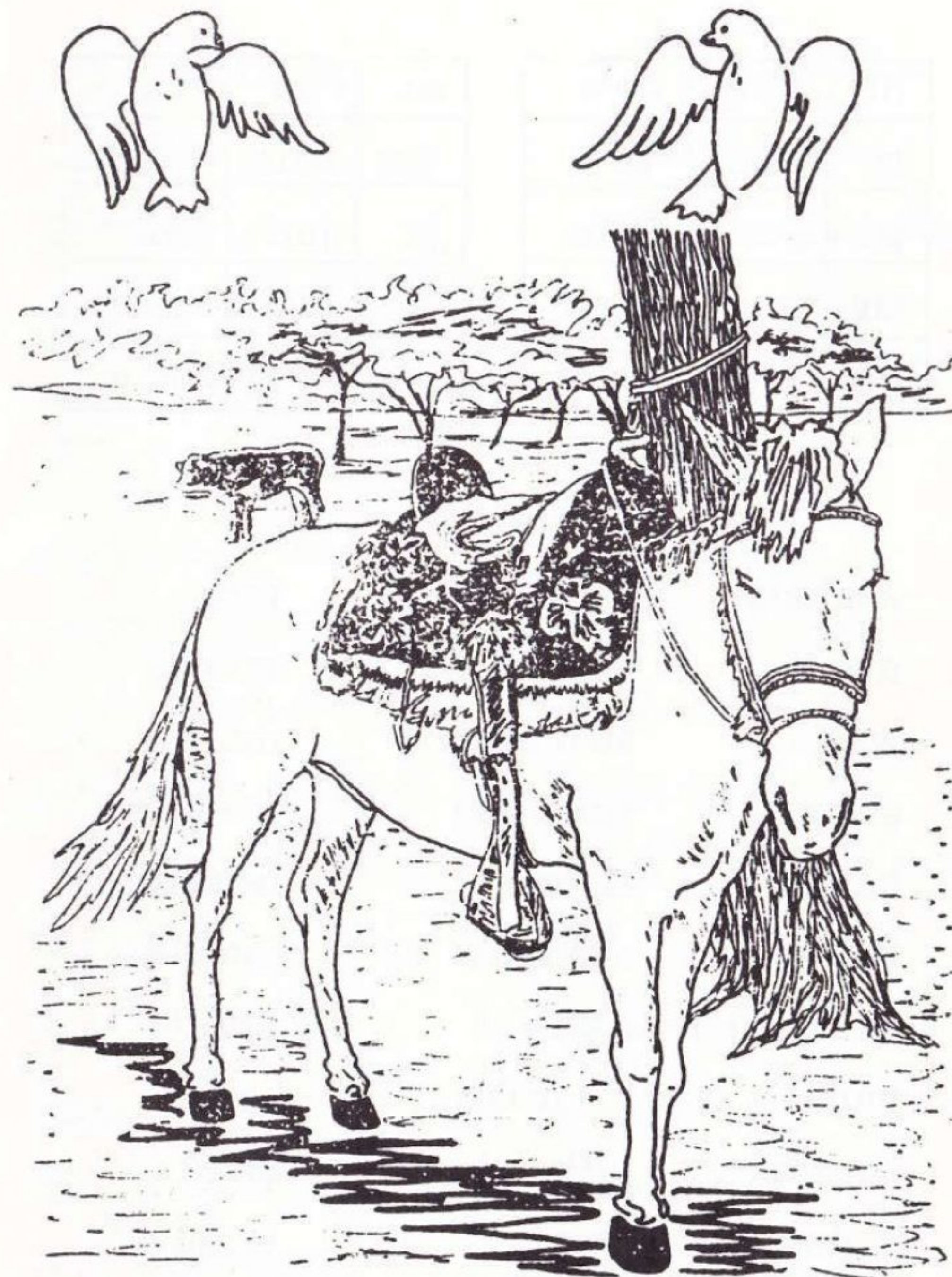
jok	ton	moot
kok	won	poot
joktai	chon	sot

oikkishi	ishoshi	mootshi
oonajishi	no'otoin	so'otoin
nójo	mootsi	pootshi
a'o sa'o	na'o ta'o	sotpa'a
oktisi	ottishi	oktishi
sotpa'a	suikkiin	oonajisi
ishosi	nitkiin	nópot
nintanajin	woton	po'otoo
kokta pia	oikkisi	motoo a'in

oikkishi
oonajishi
nójo
a'o sa'o
oktisi
sotpa'a
ishosi
nintanajin
kokta pia
ishoshi
no'otoin
mootsi
na'o ta'o
mootoo a'in

ottishi
suikkiin
nitkiin
woton
oikkisi
mootshi
so'otoin
pootshi
sotpa'a
oktishi
oonajisi
nópot
po'otoo
a'in

Marko, i po'otoo na'o amakai!
 No'otoin Marko na'o.
 Awataashi ma'i amakai.
 Mootsi Maria sinain so'otoin na'o.
 Oktishi amakai sitima jam.
 Oktisi paa'a sitima jam.
 Marko o'onoshi simaa paa'a.
 Nitkiin atpanaa Marko.
 Ekaasi Maria roo simaa atpanaa.
 Nikiinjati Marko.
 Oonajishi nishi Marko.
 Oonajishi nia sawai.
 Ishosi ti siikat.
 Saainjain Maria nimiin Marko.
 -Aana, i suikkiin ti sita paa'akat? -
 -Aa, oikkisi shia. -
 Suikkiin sita paa'akat Maria.

i Po'otoo na'o amakai!

nu	nuu	nu'u
tu	tuu	tu'u
pu	puu	pu'u
su	suu	su'u
mu	muu	mu'u

ru	ruu	ru'u
wu	wuu	wu'u
ju	juu	ju'u
ku	kuu	ku'u
shu	shuu	shu'u

sut

tut

asukasi	asukaasi	jiipi
uwon	nu'una	muusa
wutia	su'upinaa	numaa
susu	suupinaa	wunu' u
kasuusu	siruma	nituushi
tuttisi	atunkisi	mojuui
shiroku	o'unishi	jintut
joujaa	shi'iruku	su'ui
soushi	jutkatsi	anua
waimatua	anuu	wopu
so'u ka'i	to' u	mojusi na'in

asukasi	atunkisi
uwon	o'unishi
wutia	shi'iruku
susu	jutkatsi
kasuusu	anuu
tuttisi	to' u
shiroku	jiipi
joujaa	muusa
soushi	numaa
waimatua	wunu' u
so'u ka'i	nituushi
asukaasi	mojuui
nu'una	jintut
su'upinaa	su'ui
suupinaa	anua
siruma	wopu
mojusi	na'in

Shunuisi Maria.

Tuttisi ma'í shia sitima.

Aisi ma'í shi'iruku sipishuwa.

Sisiin wunu'u sinain anainjatin shia.

Anainjatin shia maka'a sisin wunu'u.

Oushusi sitima shunui.

Nójoishi anain sishi Maria.

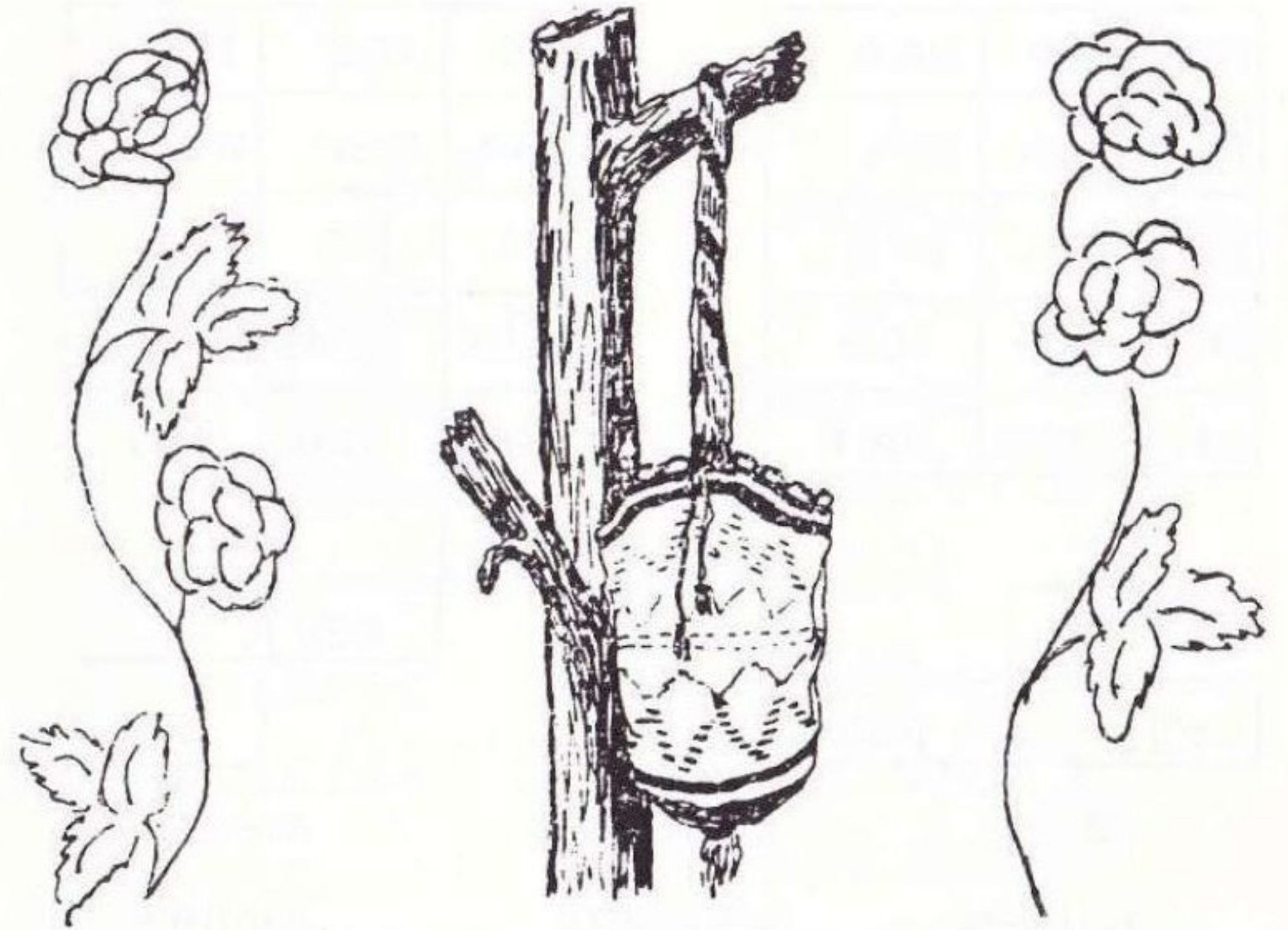
Oonajishi ma'í nia sitima shunui.

Jijitisi na'in.

Nisiin wunu'u wainma ka'í.

Nójoishi anain sitima.

Nójotsi shunui sitima wunu'u.

Kasusu ti susukot.

Ainjisi soushi Rut.

Anasi ma'í pukuoma Tatuushi.

Anasi ma'í ti susukot Tatuushi
pususia.

Anashi ma'í amakai Tatuushi.

Anasi ma'í paa'akat Rut.

Anasi ma'í muusain Rut.